

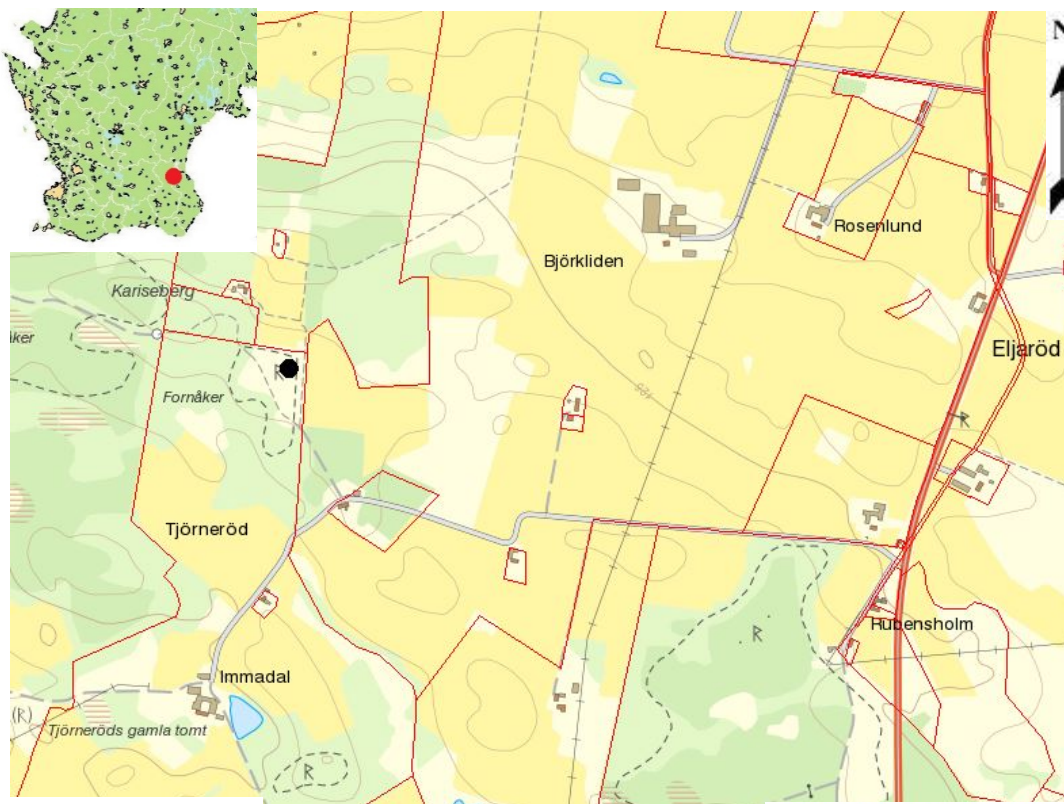
Kontaktperson
Miljöavdelningen
Johan Johnmark
010-22 41 411
johan.johnmark@lansstyrelsen.se

Beslut om bildande av naturminne på fastigheten Tjörneröd 1:17 i Tomelilla kommun, Skåne län

Beslut

Med stöd av 7 kap 10 § miljöbalken (1998:808) förklarar länsstyrelsen det naturföremål som markerats med punkt på karta nedan, en flerstamig bok, med det markområde som krävs för att bevara naturföremålet, som naturminne. Markområdet avgränsas av de hörnkoordinater som anges nedan under rubriken ”Uppgifter om naturminnet”.

För att trygga syftet med naturminnet ska de föreskrifter gälla, som anges nedan med stöd av 7 kap 5 och 6 §§ miljöbalken.

Skala 1:10 000

© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Uppgifter om naturminnet

Naturföremål	En flerstammig bok
Fastighet	Tjörneröd 1:17
Kommun	Tomelilla
Markägarkategori	Enskild
Läge	Området är beläget cirka 15 km nordöst om Tomelilla
Kartblad	Topografisk karta:2D SO Tomelilla
Koordinat naturföremålet	X: 6171424 Y: 437904 (SWEREF 99TM)
Hörnkoordinater naturminnet	1. 6171440, 437883 betesmark NV 2. 6171440,437925 betesmark NÖ 3. 6171400, 437883 betesmark SV 4. 6171400, 437925 betesmark SÖ
Förvaltare	Länsstyrelsen Skåne

Syftet med naturminnet

Bevara och vårda en säreget stor och flerstammig bok.

Föreskrifter

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet gällandes naturminnet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet **att**

1. Avverka eller skada naturföremålet, en flerstammig bok, ovan eller under mark,
2. Plantera träd eller buskar inom den yta som krävs för att bevara naturminnet, motsvarande naturminnets hörnkoordinater, cirka 30 meter ut från huvudstammen.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

För att tillgodose syftet med naturminnet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom naturminnet

1. utmärkning av naturminnet enligt Naturvårdsverkets anvisningar,
2. uppsättning och underhåll av informationstavla om naturminnet,

3. skötsel av naturföremålet omfattandes avverkning av de träd och buskar, inom naturminnets hörnkoordinater, som krävs för att bevara naturminnet, cirka 30 meter ut från huvudstammen.
4. förvaltarens åtkomst till naturminnet,
5. förvaltarens inplantering av inhemska arter vilka är knutna till naturföremålet,
6. undersökningar och miljöövervakning av djur-, svamp- och växtlivet samt av mark- och vattenförhållanden inom naturminnets hörnkoordinater.

Undantag från föreskrifter

Ovanstående föreskrifter under A och B utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som Länsstyrelsen utser, att utföra de åtgärder som behövs för naturminnets vård och skötsel och som framgår av föreskrifter B1-6.

- åtgärder i samband med förvaltarens tillsyn av naturminnet,
- Föreskrifterna gäller ej tjänstemän från Länsstyrelsen i samband med tillsyns- och förvaltningsuppdrag.

A1 gäller inte uppkapning och borttransport av fallna stammar eller grenar understigande 30 centimeter i diameter.

Länsstyrelsen får enligt 7 kap 7 § miljöbalken, om det finns särskilda skäl, lämna dispens från meddelade naturminnesföreskrifter.

Upplysningar

Även andra lagar, förordningar och föreskrifter än naturminnesföreskrifterna gäller för området, exempelvis:

- Fridlysningsbestämmelser. Alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon är fredade enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt-, svamp- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap miljöbalken och artskyddsförordningen.
- Terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med vissa förbud mot körning i terräng,
- Kulturmiljölagen m.m. (SFS 1988:950) med krav på tillstånd för att rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller genom bebyggelse, plantering eller på annat sätt ändra eller skada en fornlämning,
- 15 kap 31 § miljöbalken om förbud mot nedskräpning,
- Lokala och kommunala ordningsföreskrifter.

Beskrivning av naturminnet

Naturföremålet består av en mycket stor och flerstammig bok. Antalet grundstammar uppgår till ett 10-tal och dessa delar sig sedan till ett 15 tal stammar. Träden har utvecklat en gemensam krona. Det enskilda trädet överstiger troligen inte 120 år. Det finns åtskilliga motsvarande trädsamlingar i Skåne som består av en handfull grundstammar, men Tjörnerödsboken bedöms vara unik i sitt slag. Hälostillståndet bedöms som mycket gott. Trädet står i en öppen betesmark och förnärvarande finns inget vårdbehov. Bokarnas uppkomst har skett i en öppen betesmark med full solinstrålning. Troligen har de kommit upp inne i en lågväxande en. Någon gång i sin ungdom har träden varit utsatta för toppning genom bete eller avhuggning. Därefter har de tillåtit att breda ut sig. Naturföremålet minner om de tidigare i trakten väldigt vanligt förekommande vidsträckta betesmarkerna med utmarksbokar. Ortsnamnet Tjörneröd kommer från Tjörne (taggiga buskar) och röd (röja).

Den imponerande stora flerstammiga boken i Tjörneröd.

Skäl för beslut

Enligt 7 kap 10 § MB får ett särpräglad naturföremål av länsstyrelsen förklaras som naturminne, om det behöver skyddas eller vårdas särskilt. Förklaringen får omfatta även det område på marken som krävs för att bevara naturföremålet och ge det behövligt utrymme.

Vad som i 7 kap 5-8 §§ föreskrivs om naturreservat skall gälla även för naturminnen.

Enligt 7 kap 5 § MB skall skälen i ett beslut om att bilda naturminne anges. I beslutet skall också anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet, såsom förbud mot bebyggelse, uppförande av stängsel, upplag, schaktning, täkt, uppodling, dikning, plantering, avverkning, jakt, fiske och användning av bekämpningsmedel. En inskränkning får innebära att tillträde till området förbjuds under hela eller delar av året.

Om det senare visar sig finnas nya skäl eller behövas ytterligare inskränkningar för att uppnå syftet med skyddet, får länsstyrelsen meddela beslut om detta.

Enligt 7 kap 6 § MB får länsstyrelsen, om det behövs för att tillgodose syftet med ett naturminne, förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla sådana intrång som att det inom området

1. anläggs vägar, parkeringsplatser, vandringsleder, raststugor, tältplatser, badplatser, sanitära inrättningar eller liknande anordningar,
2. bereds tillträde till mark för allmänheten där allmänheten annars inte har rätt att vistas,
3. utförs gallring, röjning, slåtter, plantering, betesdrift, avspärning eller liknande åtgärder, eller
4. genomförs undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

Länsstyrelsens bedömning

Föreslaget naturminne utgör ett särpräglad naturföremål som har höga naturvårdsvärden och potential att få ännu högre värden. Föreslaget naturminne har angivits som skyddsvärt ur naturvårdssynpunkt avseende regional och kommunal nivå och omfattas eller ingår i:

- **Naturföremålets säregenhet:** Flerstammig bok bestående av 10-tal grundstammar som sedan övergår i cirka 15 stammar. Den totala omkretsen är som är cirka 821 centimeter i brösthöjd.
- **Grön infrastruktur:** Naturföremålet står cirka 2,5 kilometer söder om Verkeåns naturreservat och 2,7 kilometer från Djurrödsbäckens dalgång.
- **Skogsstrategin:** Värdestrakt för ädellövskog, Österlens lövmarker.

För att kunna bevara, vårda och upplysa om naturminnet behövs föreskrifter enligt ovan.

Ett skydd av naturminnet medför ett bidrag till uppfyllande av miljömålen levande skogar, ett rikt odlingslandskap och ett rikt växt och djurliv.

Av ovan redovisade skäl och med syfte att bevara och vårda ett säregnet naturföremål, biologisk mångfald och en värdefulla natur- och livsmiljöer för skyddsvärda arter bör naturföremålet avsättas som naturminne.

Naturminnet ska gälla fram till dess att det särpräglade naturföremålet har mulnat bort. Det medför att området som krävs för att bevara naturföremålet kan komma att ändras om naturföremålet vället. Utgångspunkten ska då vara att fallna stammar ska kunna hållas fri från uppväxande sly. Nedbrytningshastigheten för bok är hög. Efter 20-30 år finns troligtvis ingenting kvar.

Länsstyrelsen anser med stöd av 5§ förordning (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning att det saknas skäl att genomföra en konsekvensutredning då meddelade föreskrifter medför ett ytterst blygsamt ingrepp i fastigheten och äganderätten samt att framtida skötselkostnader är mycket låga.

Länsstyrelsen har bemött inkomna yttranden och synpunkter (bilaga 1) och finner vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken att det för att skydda och vårda de värden som beskrivits ovan finns skäl att besluta om att bilda ett naturminne, att besluta om föreskrifter för att skydda området samt vårdplan.

Förordnandet är förenligt med grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenresurser samt med kommunens översiktsplan.

Ärendets handläggning

Länsstyrelsen väckte fråga om att bilda naturminne den 5 mars 2019. Markägarna har den 18 mars 2019 inkommit med undertecknat avtal om godkännande om att länsstyrelsen får bilda naturminnet.

Ärendet har remitterats och inkomna yttranden har bemötts i bilaga 1.

Förvaltning av naturminnet

Förvaltning

Länsstyrelsen Skåne är förvaltare av naturminnet och ska fortlöpande samråda med markägare, arrendatorer, berörda myndigheter och andra berörda vid förvaltningen.

Vårdplan

Syftet med förvaltningen är att hålla liv i naturvärdet så länge som möjligt. För naturminnet innebär detta bl.a.

- Avverkning/röjning av träd och buskar inom naturminnets hörnkoordinater som inverkar negativt på naturföremålet.
- Underhåll av skyltar avseende uppmärkning och information om naturminnet.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas till Regeringen, Miljödepartementet, se bilaga 3.

Detta beslut har fattats av länsöverdirektör Ola Melin. I den slutliga handläggningen har även deltagit, miljödirektör Annelie Johansson, naturvårdsdirektör Cecilia Backe, enhetschef enheten för samhällsplanering Kajsa Palo, länsassessor Caroline Tornhill och naturvårdshandläggare Johan Johnmark, föredragande.

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Ola Melin

Johan Johnmark

Bilagor

1. Inkomna yttranden och länsstyrelsens bemötanden
2. Sändlista
3. Hur man överklagar

För information om hur Länsstyrelsen Skåne behandlar personuppgifter, se www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Kontaktperson
Miljöavdelningen
Johan Johnmark
010-22 41 411
johan.johnmark@lansstyrelsen.se

Inkomna yttranden och länsstyrelsens bemötande

Skogsstyrelsen: Har inget att erinra mot bildandet av naturminne på fastigheten Tjörneröd 1: 17, Tomelilla kommun, utan ser positivt på att den mycket stora och flerstammiga boken, bevaras och skyddas långsiktigt och i enlighet med presenterade handlingen.

SGU: Avstår från att yttra sig i ärendet.

Lunds botaniska förening: Har inget att erinra mot förslaget att bilda naturminnet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Mottagare

För att överklaga skriver ni till regeringen, Miljödepartementet. Observera dock att ni ska skicka överklagandet till skane@lansstyrelsen.se eller till Länsstyrelsen Skåne, Miljöavdelningen, 205 15 MALMÖ.

Tid för överklagande

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen senast den **28 juni 2019**. Om den som vill överklaga beslutet företräder det allmänna ska överklagandet dock ha kommit in tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Innehåll

Överklagandet ska vara skriftligt. I överklagandeskrivelsen ska ni ange:

- vilket beslut ni överklagar, beslutets datum och ärendenummer (diarienummer),
- på vilket sätt ni vill att beslutet ska ändras,
- er adress, telefonnummer och eventuell e-postadress,
- eventuella handlingar eller annat som stödjer er mening.

Ytterligare upplysningar

Behöver ni veta mer om hur ni ska göra kan ni ringa till Länsstyrelsen, telefon 010-224 10 00 (växel).